

এই প্রকৃতি ৬+১ Sem, Major ১০ (A১)

২০২৪০০ ৫৩০০ মমান ৬৭৭

চলুখ ফাৰ ৬০ ২ ২ ১০৮ -

৬২২১৫৭ ৬২২১৫৭ ৪১৭

৬২২১৫৭ ৬২২১৫৭ ৪১৭

ইংৰাজী 'নভেল' শব্দটোৰ অসমীয়া প্ৰতিশব্দ 'উপন্যাস'। উপন্যাসৰ সংজ্ঞা সন্দৰ্ভত বিভিন্নজন পণ্ডিত-সমালোচকে বিভিন্ন ধৰণে মতামত ব্যক্ত কৰিছে। কিছুমানে শব্দৰ সংখ্যাৰে সংজ্ঞা নিৰূপণ কৰিছে। আকৌ আন কিছুমানে লক্ষণেৰে উপন্যাসৰ সংজ্ঞা দিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। এইবোৰলৈ দৃষ্টি ৰাখিয়ে ক'ব পাৰি যে, উপন্যাস আধুনিক শিল্পী মনৰ দ্বাৰা সৃষ্ট সাহিত্যৰ এটা স্বতন্ত্ৰ শাখা। কাহিনী, চৰিত্ৰ, প্লট, পটভূমি, বিষয়বস্তু, ভাষা, প্ৰতীক, চিত্ৰকল্প, আংগিক আদিৰ মাজেৰে উপন্যাস এখনে পৰিসমাপ্তি লাভ কৰে।

অসমীয়া উপন্যাস সাহিত্যই অৰুণোদই যুগৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে এখন গৌৰৱময় আসন লাভ কৰি আহিছে। অৰুণোদইৰ পাততে উপন্যাসধৰ্মী ৰচনাৰ শুভাৰম্ভ হৈছিল। জন বনিয়াণৰ Pilgrim's Progress ৰ অনুবাদ 'যাত্ৰিকৰ যাত্ৰা'; এ. কে. গাৰ্ণিৰ 'কামিনীকান্ত'ৰ অনুবাদ গ্ৰন্থ 'এলোকেশী বেশ্যাৰ কাহিনী', 'ফুলমণি আৰু কৰুণা'— এনেধৰণৰ উপন্যাসধৰ্মী কাহিনীৰ জন্ম অৰুণোদইৰ পাততে হৈছিল। বৃটিছসকল অহাৰ পিছত পাশ্চাত্য চিন্তা-ভাৱনাৰ লগত যোগসূত্ৰ হৈ সাহিত্যৰ প্ৰতিটো দিশত আধুনিকতাই স্পৰ্শ কৰিব ধৰিলে। ১৮৯১ চনত জোনাকীত পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুৱাৰ 'ভানুমতী', ১৮৯২ চনত 'লাহৰী', ১৮৯০ চনত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ 'পদুম কুঁৱৰী'— এই তিনিখন উপন্যাসৰ জন্ম হয়। এই তিনিওখন উপন্যাসৰ জৰিয়তে প্ৰকৃত উপন্যাসৰ ধাৰা আৰম্ভ হোৱা বুলিব পাৰি। 'ভানুমতী' আৰু 'লাহৰী' উপন্যাসত প্ৰেমৰ চিত্ৰ পোৱা যায়। ভানুমতী দুখাত্মক উপন্যাস আৰু লাহৰী মিলনাট্মক উপন্যাস। ঐতিহাসিক পটভূমিত ৰচিত হ'লেও উপন্যাস দুখনৰ কাহিনীৰাজিলৈ লক্ষ্য ৰাখি দুয়োখন উপন্যাসকে ঐতিহাসিক উপন্যাস নুবুলি সামাজিক উপন্যাস বোলাৰ থল বিচাৰি পোৱা যায়। বেজবৰুৱাৰ 'পদুম কুঁৱৰী'ত ঐতিহাসিক পটভূমিৰ লগতে অস্বাভাৱিক ঘটনা, চাঞ্চল্যজনক পৰিণতি আৰু অপ্ৰয়োজনীয় বৰ্ণনা পোৱা যায়। ফলস্বৰূপে উপন্যাসখনে সাহিত্যিক মূল্য কিছু পৰিমাণে হেৰুৱাইছে।

অসমীয়া উপন্যাসে ৰজনীকান্ত বৰদলৈৰ হাতত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে। মনোমতী (১৯০০), ৰঙ্গিলী (১৯২৫), নিৰ্মল ভকত (১৯২৬), ৰহদৈ লিগিৰী (১৯৩০), তাম্ৰেশ্বৰী মন্দিৰ (১৯৩০), দন্দুৱাদ্ৰোহ (১৯২৯), ৰাধা ৰুক্মিণীৰ ৰণ (১৯২৫) — এইবোৰ উপন্যাসৰ জৰিয়তে বৰদলৈয়ে সমাজত এখন সুকীয়া স্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। তেওঁৰ

উপন্যাসত ঐতিহ্য চেতনা বিচাৰি পোৱা যায়। সেই সময়ত অসমীয়া সমাজখন স্থিতিশীল আৰু পশু অৱস্থাত আছিল। নতুন শিক্ষাৰ পোহৰ আহিছিল যদিও সমাজৰ প্ৰায়খিনি লোক দৰিদ্ৰ, অশিক্ষিত আৰু কু-সংস্কাৰাচ্ছন্ন আছিল। সেয়ে তেওঁ এখন বৈচিত্ৰ্যহীন সমাজত উপন্যাসৰ সমল বিচাৰিবলৈ যোৱা নাছিল। বিচাৰিছিল কেৱল ঐতিহাসিক ঘটনাৰ পটভূমি। বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ ঘটনাৰ সমাৱেশ, অতীতৰ অসমীয়া জাতিৰ শৌৰ্য-বীৰ্যৰ আদৰ্শ দাঙি ধৰা, অসমীয়া জাতিৰ স্বাধীনতা লুপ্ত হোৱাৰ কাৰণ নিৰ্দেশ কৰা, ইংৰাজ ৰাজত্বৰ অব্যাহিত পূৰ্বৱৰ্তী অসমীয়া ৰীতি-নীতি, ধৰ্মসংস্কাৰ, আচাৰ-বিশ্বাস আদিৰ চিত্ৰ দাঙি ধৰা, ঐতিহাসিক বা ৰাজনৈতিক ধুমুহাৰ অন্তৰালত প্ৰবাহিত হৈ থকা জীৱনৰ চিৰন্তন আৰু আদিম প্ৰবৃত্তিবোৰৰ ক্ৰিয়া-প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰদৰ্শন কৰা— এইবোৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখিয়ে বৰদলৈয়ে উপন্যাসবোৰ ৰচনা কৰিছে। স্বাধীনতাৰ সমান্তৰালভাৱে অহা সংস্কাৰৰ ভাৱনাই অতি বলিষ্ঠভাৱে সেই সময়ৰ উপন্যাসত ধৰা দিছিল। বিংশ শতিকাৰ প্ৰথমার্দ্ধত হিতেশ্বৰ বৰবৰুৱা, হৰিনাৰায়ণ দত্তবৰুৱা, শৰৎ চন্দ্ৰ গোস্বামী, হৰেশ্বৰ শৰ্মা, নবীন চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য, দণ্ডিনাথ কলিতা আদি ঔপন্যাসিকসকলৰ ন-ন চিন্তা-ভাবনাৰ উপন্যাস পোৱা যায়। এনেদৰে দেখা যায় যে, ১৯৪০ চনলৈকে অসমীয়া উপন্যাসৰ গতিপথত প্ৰথমে ঐতিহাসিক উপন্যাসেৰে জন্ম লাভ কৰি পিছলৈ সামাজিক উপন্যাসেৰে বিকাশ লাভ কৰিব ধৰিলে।

দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ পিছৰপৰাই অসমীয়া উপন্যাসে জড়তা ভাঙি নতুন উদ্যমেৰে আগবাঢ়িবলৈ ধৰিলে। যুদ্ধ শেষ হোৱাৰ লগে লগে অসমীয়া উপন্যাসৰো ধাৰা সলনি হৈ পৰিল। যুদ্ধৰ সময়ছোৱাত অস্বাভাৱিক পৰিৱেশ আৰু কাগজৰ দুষ্প্ৰাপ্যতাই সাহিত্য ৰচনাত বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। যুদ্ধৰ শেষত ঔপন্যাসিকসকলে পূৰ্ব প্ৰচলিত ঐতিহাসিক, ৰোমাণ্টিক কাহিনীৰ ঠাইত সামাজিক জীৱনৰ প্ৰাত্যহিক ঘটনা আৰু অভিজ্ঞতাক উপন্যাসৰ সমল হিচাপে গ্ৰহণ কৰিব ধৰিলে। কিছুমান উপন্যাসত ৰক্ষণশীল সমাজৰ লগত প্ৰগতিকামীৰ দ্বন্দ্ব, সাম্যবাদী আদৰ্শ, মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ আশা-আকাংক্ষা আৰু বিফলতা, ৰাজনৈতিক দলৰ অৰিয়াঅৰি, শাসন পদ্ধতিৰ বেমেজালি, চৰকাৰী কৰ্মচাৰীৰ দুৰনীতি, আভিজাত্যৰ গৰ্ব, দুখীয়াৰ ওপৰত ধনীৰ অত্যাচাৰ আৰু শোষণ আদি সামাজিক সমস্যাবোৰৰ পটভূমিত ব্যক্তিৰ সুখ-দুখ, প্ৰেম-প্ৰীতি আৰু আশা-আকাংক্ষাৰ চিত্ৰ আধুনিক উপন্যাসত অংকন কৰা হৈছে। আভিজাত্যৰ গৌৰৱ নথকা অৱহেলিত জনসাধাৰণৰ জীৱন-চিত্ৰণ আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল দৃষ্টিভংগী প্ৰায়ভাগ উপন্যাসৰ উদ্দেশ্য।

দীননাথ শৰ্মা আৰু বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ উপন্যাসত প্ৰথম আধুনিক চিন্তা-চেতনা পোৱা যায়। সংস্কাৰকামী মনোভাব বা ব্যঙ্গাত্মক দৃষ্টিভংগীৰে সমাজৰ প্ৰতি দৃষ্টিপাত নকৰি দৰদী অন্তৰেৰে সমাজৰ নৰ-নাৰীৰ আচাৰ নীতি, জীৱনধাৰা আদি বিশ্লেষণ কৰি উপন্যাসত সৌন্দৰ্যৰ নতুন দীপ্তি ঢালি দিয়াত এই দুগৰাকী ঔপন্যাসিকৰ নাম ল'ব পাৰি।

দীননাথ শৰ্মাৰ প্ৰথম দুখন উপন্যাস 'উষা' (১৯৫১) আৰু 'সংগ্ৰাম' (১৯৫৪)

আবাহনৰ পাতত ধাৰাবাহিকভাৱে প্ৰকাশ পায়। তেওঁৰ আন তিনিখন উপন্যাস— 'নদাই' (১৯৫০), 'শান্তি' (১৯৬১) আৰু 'নবাবু' (১৯৬৭)। ইয়াৰ উপৰিও তেওঁ নৰে 'জিয়ান ঔপন্যাসিক নুট হামচুনৰ (Knut Hamsun) 'থ'থ অব দ্য চইল' নামৰ উপন্যাস, 'মাটি আৰু মানুহ' অভিধাৰে অসমীয়ালৈ অনুবাদ কৰিছে। তেওঁৰ উপন্যাসত ব্যক্তি মানস, আবেগ-অনুভূতি আৰু অভিজ্ঞতাৰ সমীক্ষণ-বিশ্লেষণে প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। গতানুগতিক গাঁথনি তেওঁৰ উপন্যাসত পোৱা নাযায়। তিনিওখন উপন্যাসত ব্যক্তি-বিশেষৰ জীৱনৰ ধাৰাবাহিক অভিজ্ঞতা আৰু মানসিক ক্ৰিয়া-প্ৰতিক্ৰিয়াকে সামাজিক পৰিপ্ৰেক্ষিতত সজাই-পৰাই দেখুওৱাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

'উষা' তেওঁৰ প্ৰথম উপন্যাস। ১৯৩৮-৩৯ চনত 'আবাহন'ৰ পাতত ই ছোৱা-ছোৱাকৈ প্ৰকাশিত হৈছিল। তিনিটা চৰিত্ৰক লৈ এই উপন্যাসখনৰ কাহিনী নিৰ্মিত হৈছে। 'সংগ্ৰাম' তেওঁৰ দ্বিতীয় উপন্যাস। ইয়াত শিক্ষিত নিবনুৱাৰ জীৱন সংগ্ৰাম পোৱা যায়। এইখন উপন্যাসত নুট-হামচুনৰ Hunger উপন্যাসৰ প্ৰভাৱ স্পষ্টকৈ পোৱা যায়। সংগ্ৰাম শিক্ষিত নিবনুৱাৰ জীৱন ট্ৰেজেডি। কিন্তু 'নদাই' ঔপন্যাসিকৰ অশিক্ষিত কৰ্মঠ যুৱকৰ জীৱন কমেডি। নুট হামচুনৰ Growth of the soil ৰ নায়ক পিয়েৰ আৰু পাৰ্ল ৱাকৰ Good Earth ৰ ৰাংলাঙৰ প্ৰভাৱত নদাই চৰিত্ৰ কল্পনা কৰা যেন লাগে। 'শান্তি' তেওঁৰ চতুৰ্থ উপন্যাস। ইয়াত তেওঁ মূল কাহিনীৰ লগত উপকাহিনী আৰু খণ্ড কাহিনী সংযোগ ঘটাই বিষয়বস্তু জটিল আৰু বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। নবাবু (১৯৭৭) শৰ্মাৰ শেহতীয়া উপন্যাস। ইয়াত প্ৰেমৰ বাস্তৱ চিত্ৰ পোৱা যায়।

আধুনিক উপন্যাসৰ বাটকটীয়া আন এগৰাকী ঔপন্যাসিক হ'ল বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা। বৰুৱাই সাহিত্য জগতত 'বীণা বৰুৱা' ছদ্মনামেৰে স্বীকৃতি লাভ কৰে। তেওঁৰ 'জীৱনৰ বাটত' (১৯৪৫) উপন্যাসে যুদ্ধোত্তৰ কালছোৱাৰ উপন্যাস সাহিত্যত এক খলকনিৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। অসমীয়া নিম্ন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ ৰূপায়ণ, অসমীয়া গাঁৱলীয়া চৰিত্ৰ অধ্যয়ন, পাৰিবাৰিক জীৱনৰ প্ৰাত্যহিক চিত্ৰাঙ্কন আৰু চৰিত্ৰৰ মানসিক অভিব্যক্তি প্ৰকাশ কৰাত বৰুৱাৰ দক্ষতাৰ উজ্বল স্বাক্ষৰ পোৱা যায়। ১৯৫৯ চনত বৰুৱাৰ 'সেউজী পাতৰ কাহিনী' উপন্যাসখন প্ৰকাশ পায়। বৰুৱাৰ এই দুয়োখন উপন্যাসেই পুষ্টি কলেৱৰৰ। দুয়োখন উপন্যাসৰ পটভূমি, সমাজ আৰু নৰ-নাৰীৰ আচাৰ-ৰীতিও বেলেগ বেলেগ। 'জীৱনৰ বাটত' উপন্যাসৰ পটভূমি অসমীয়া সমাজ আৰু চৰিত্ৰবোৰো বেছিভাগেই গাঁৱলীয়া। আকৌ 'সেউজী পাতৰ কাহিনী' উপন্যাসৰ পটভূমি চাহ বাগান আৰু চৰিত্ৰবোৰো বেছিভাগেই বাগানৰ বনুৱা। ঔপন্যাসিকে সমান কুশলতা আৰু দক্ষতাৰে দুয়োখন সমাজৰ চিত্ৰ পোহৰলৈ আনিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। জীৱনৰ বাট সেন্দূৰীয়া নহয়, ইয়াৰ গতিপথো সহজ নহয়। যৌৱনৰ দুৱাৰদলিত লগ পোৱাজনক জীৱনৰ লগৰী বুলি কামনা কৰা, কিন্তু জীৱনৰ বাটত সকলো সপোন হেৰাই যোৱা এগৰাকী সৰলা যুৱতীৰ জীৱন পথৰ মৰ্মস্পৰ্শী

বেদনাৰ প্ৰতিচ্ছবি 'জীৱনৰ বাটত' অংকিত হৈছে। বৰুৱাৰ 'সেউজী পাতৰ কাহিনী' উপন্যাসখন 'জীৱনৰ বাটত' উপন্যাসৰ পোন্ধৰ বছৰ পিছত প্ৰকাশিত হয়। এইখন উপন্যাসতো তেওঁৰ সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ, বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ চৰিত্ৰ ৰূপায়ণ, চাহ বাগানৰ পটভূমিত কাহিনী সংস্থাপিত কৰিছে। অসমৰ চাহ বাগানৰ জীৱনৰ সুন্দৰ আলেখ্য 'সেউজী পাতৰ কাহিনী'।

দীননাথ শৰ্মা আৰু বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাই উপন্যাসত আধুনিক চিন্তাৰ ধাৰা বোৱাই দিয়াৰ পিছৰেপৰা বৰ্তমানলৈকে বহুকেইগৰাকী ঔপন্যাসিকৰ হাতত আধুনিক উপন্যাসৰ জন্ম পাব ধৰিছে। মহম্মদ পিয়াৰ, চৈয়দ আব্দুল মালিক, বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য, হোমেন বৰগোহাঞি আদি নবীন-প্ৰবীন ঔপন্যাসিকৰ নাম উল্লেখযোগ্য।